

Η καλλιέργεια της κριτικής ανάγνωσης μέσα από το μάθημα της λογοτεχνίας

*Η εμπειρία της χρήσης των «Αναγνωστικών Ημερολογίων»
στην Α΄ Γυμνασίου*

της Βάλιας Λουτριανάκη

Η χρήση αναγνωστικών ημερολογίων (reading journals)¹ με τη μορφή και το σκοπό που περιγράφηκε στην επετηρίδα του προηγούμενου σχολικού έτους συνεχίστηκε και κατά το σχολικό έτος 2002-2003². Η αξιολόγηση των περσινών 110 ημερολογίων ήταν απολύτως ικανοποιητική. Οι μαθητές ένιωσαν ότι διαβάζουν με σκοπό να αντλήσουν ευχαρίστηση και να δημιουργήσουν κάτι προσωπικό εμπνευσμένο από το βιβλίο. Επιπλέον, καλλιεργήθηκε στην τάξη ένα κλίμα βιβλιοφιλίας, που είχε ως αποτέλεσμα την ευαισθητοποίηση ακόμα και μαθητών που δεν έδειχναν αρχικά προθυμία να διαβάσουν λογοτεχνία.

Στο ανανεωμένο ημερολόγιο που παρατίθεται στις επόμενες σελίδες προστέθηκαν δραστηριότητες ιδιαίτερα θελκτικές, οι οποίες λαμβάνουν υπ' όψιν διαφορετικούς χαρακτήρες και δυνατότητες μαθητών³.

Οι μαθητές, όπως και πέρυσι, αντήλλαξαν αγαπημένα τους βιβλία (που έφεραν από τη βιβλιοθήκη τους σε ορισμένη μέρα), αφού έκαναν σύντομη παρουσίαση του περιεχομένου τους. Επιπλέον, δόθηκε κατάλογος προτεινόμενων βιβλίων για όποιους μαθητές ήθελαν να αγοράσουν ένα καινούργιο βιβλίο. Στη συνέχεια μοιράστηκε το αναγνωστικό ημερολόγιο και ορίστηκε ημερομηνία για την παράδοσή του. Αναρτήθηκε, μάλιστα, και πίνακας όπου κάθε παιδί συμπλήρωνε το όνομά του και το βιβλίο που διαβάζει.

Η ίδια διαδικασία επαναλήφθηκε τρεις φορές μέσα στη σχολική χρονιά.. Συγκεντρώθηκαν 80 ημερολόγια (κάποιοι μαθητές διάβασαν δύο βιβλία περισσότερων σελίδων), τα οποία μας έδωσαν ένα καλό υλικό προς επεξεργασία. Δυστυχώς, δεν εξασφαλίστηκε ο κατάλληλος χρόνος για τη μελέτη και την παρουσίαση των ημερολογίων από τα ίδια τα παιδιά – που θα ήταν και το καλύτερο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

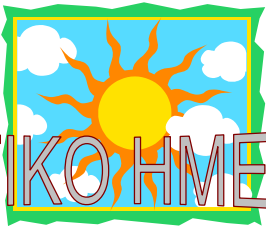
Θα επαναλάβουμε τις προτάσεις που έκλειναν τον περσινό απολογισμό μας: Η εξασφάλιση ωρών για ανάγνωση και συζήτηση στο χώρο της βιβλιοθήκης, η οργάνωση

¹ Βλ. το πιο αντιπροσωπευτικό άρθρο με συγκεντρωμένη βιβλιογραφία: Ελένη Ζέρβου, «Το μάθημα της Λογοτεχνίας στο πλαίσιο της αγγλικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» στον τόμο *Λογοτεχνία και Εκπαίδευση* (επιμ. Α. Αποστολίδου – Ε. Χοντολίδου), Τυπωθήτω, Αθήνα 1999.

² Πλήθος βιβλιογραφίας και θεωρητικό υπόβαθρο στα: Ε. Γ. Καψωμένος, «Η διδασκαλία της Λογοτεχνίας στη Μ. Εκπαίδευση. Προβλήματα θεωρίας και μεθόδου» στο *Σημειωτική και Εκπαίδευση*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1996 // Ε. Φρυδάκη, «Δυνατότητες συνδυασμού της λογοτεχνικής θεωρίας με τη διδακτική πράξη», στο *Πέντε μελετήματα για τη θεωρία και την πράξη της διδασκαλίας*, Αθήνα 1999 // *Γλώσσα και Λογοτεχνία στην Εκπαίδευση* [επιμ. Γ.Ι. Σπανός – Ε. Φρυδάκη], Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Αθήνα 2001.

³ Κάποιες από τις δραστηριότητες αντλήθηκαν από το εκπαιδευτικό δράμα, που αποτελεί ιδανικό τρόπο βιωματικής προσέγγισης των κειμένων. Ευχαριστούμε την κ. Πέγκυ Στεφανίδου, δασκάλα δράματος στο Μουσείο Ελληνικής Παιδικής Τέχνης, για τις συμβουλές της.

εκδηλώσεων με συγγραφείς μέσα στο σχολείο, οι επισκέψεις μαθητών σε βιβλιοπωλεία και εκθέσεις βιβλίου, η οργάνωση εκθέσεων με τα εξώφυλλα και τις εργασίες των μαθητών, οι εκθέσεις βιβλίου στο χώρο του σχολείου, η πώληση μεταχειρισμένων βιβλίων από τους μαθητές ή οι ανταλλαγές, είναι μερικές μόνο από τις ιδέες που θα μπορούσαν να προαγάγουν την προσπάθεια για δημιουργία δια βίου αναγνωστών με κριτική σκέψη και αγάπη για το βιβλίο.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΤΟΥ / ΤΗΣ

.....
.....

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΚΑΙ ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ:

ΕΙΔΟΣ: _____

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΕΛΙΔΩΝ: _____

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ – ΜΕΡΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ: _____

ΤΙΤΛΟΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ:

1. _____

2. _____

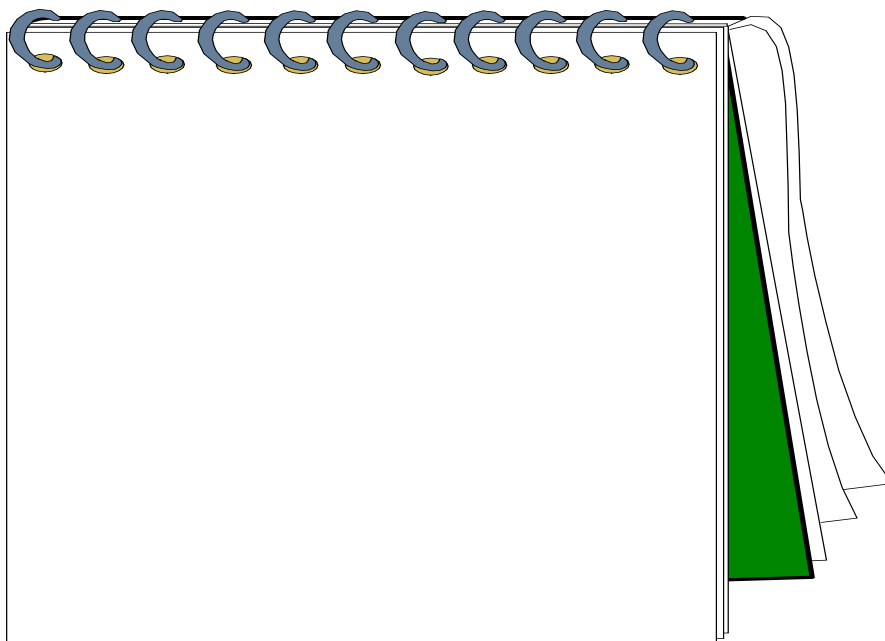
3. _____

4. _____

5. _____

.....

ΥΠΟΘΕΣΗ (ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ):

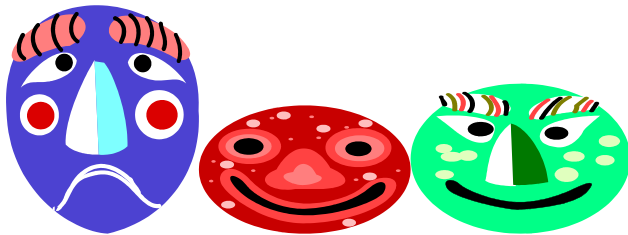

ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ ΣΗΜΕΙΩΝΩ (ΠΑΝΤΑ...):

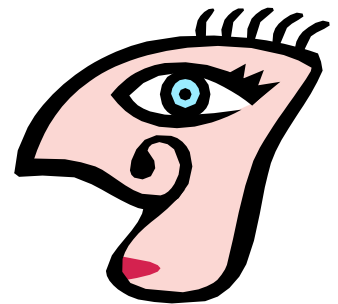
ΟΙ ΗΡΩΕΣ (ονόματα και ιδιότητα):

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ (με μερικά επίθετα):

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ / Η ΕΙΚΟΝΑ ΠΟΥ ΜΕ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΣΕ:

ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΜΟΥ
ΟΣΟ ΔΙΑΒΑΖΑ:

**ΠΟΙΟΝ ΗΡΩΑ ΘΑ ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΩ ΚΑΙ ΤΙ ΘΑ
ΤΟΥ ΕΛΕΓΑ:**

**ΦΤΙΑΞΕ ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ
ΔΩΣΕ ΚΑΙ ΕΝΑΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΙΤΛΟ. ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:**

ΑΝΘΙΜΟΣ ΛΑΛΑΚΗΣ

*ΌΤΑΝ ΘΑ
΄ΡΘΕΙ ΤΟ
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ...*

ΑΘΗΝΑ 2001

ΑΚΟΜΗ ΜΠΟΡΕΙΣ:

- ΝΑ ΦΤΙΑΞΕΙΣ ΜΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΥΤΟ
- Ή ΝΑ ΓΡΑΦΕΙΣ ΜΙΑ ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ
- ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΤΑ ΠΟΡΤΡΕΤΑ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ Ή ΝΑ ΖΩΓΡΑΦΙΣΕΙΣ ΜΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟ
- ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΕΙΣ ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΤΟΥ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΚΑΙ... ΝΑ ΑΝΕΒΑΣΕΙΣ ΜΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΣΟΥ!

**ΚΑΙ ΜΗ ΞΕΧΝΑΣ!
ΔΙΑΒΑΖΩ, ΣΗΜΑΙΝΕΙ
ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ΑΥΤΟ
ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΙΣΩ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ...**

- ΝΑ ΓΡΑΦΕΙΣ ΕΝΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ... -ΓΙΑΤΙ ΟΧΙ;- ΝΑ ΤΟ ΣΤΕΙΛΕΙΣ ΣΤΟ / ΣΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΕΞΗΓΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΣΟΥ
- ΝΑ ΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΚΤΥΛΙΣΣΕΤΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
- ΝΑ ΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΗΡΩΑ ΣΕ ΜΙΑ ΚΡΙΣΙΜΗ ΣΤΙΓΜΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
- ΝΑ ΦΑΝΤΑΣΤΕΙΣ ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΗΡΩΑ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΚΑΠΟΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΙΣ ΤΙ ΘΑ ΕΙΧΕ ΑΛΛΑΞΕΙ ΣΤΙΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥ